



*Kto stratil majetok, nestratil veľa.  
Kto stratil slobodu, stratil mnoho.  
Kto stratil vieru, stratil všetko.*

Zásielku spracovala spoločnosť:  
HENRIETTA - direct marketing, s.r.o.  
P.O.BOX 1, 820 08 Bratislava 28, „D+4“  
POŠTOVNÉ ÚVEROVANÉ  
820 08 Bratislava 28

# SVEDECTVO

vychádza od roku 1991  
ročník 31  
november 2021  
cena 1 euro

11

ČASOPIS TABUIZOVANÝCH FAKTOV

## Vyvlasztňovali bez potvrdenia, len tak, súdružsky

### NÁŠ ROZHOVOR

Ako „privatizovali“ a zatvárali komunisti v päťdesiatych rokoch? V roku 1950 zoberali rodine Júliusa Minára celý poľnohospodársky majetok o výmere vyše tridsať hektárov, plus zvieratá a stroje a v roku 1952 dostali výmer vyprázdniť dom. V roku 1956 dostali ďalší výmer oznamujúci, že všetka pôda aj nehnuteľnosti patria štátu, vlastníkovi ponecháva nulu. Vraj preto, že na pôde trvale nepracuje, pracuje na nej JRD a z obce Tesáre nad Žitavou sa odsťahoval do Zlatých Moraviec. Nielen, že rodine štát všetok majetok zhabal, ale ešte aj cynicky argumentoval, akoby to bola vina vlastníka. Pre nový režim však jestvoval len proletariát, ostatní boli považovaní za nepriateľov ľudovodemokratického zriadenia a aj takto s nimi nakladal. A našlo sa dosť horlivcov, ktorým sa nová ideológia stala výťahom ku ka-



MUDr. Lubomír Sýkora

Foto Eva Zelenayová

riére. Ako povedal vnuk Júliusa Minára MUDr. ĽUBOMÍR SÝKORA, „likvidáciu komunistami nepohodlných osôb, ako aj likvidovanie celých rodín (v okrese) organizoval a riadil

starý otec Richarda Sulíka, sudca Jozef Holečka“. V 50. rokoch minulého storočia bol sudcom okresného súdu v Zlatých Moravciach.

Pokračovanie na 10. strane

V ČÍSLE

Ján Litecký Šveda  
**Ostnatý drôt je stále ostnatý** 2  
**Pozvánka na pietny akt v Bratislave** 3

Eva Zelenayová  
**Potomkovia komunistov na scéne** 3  
Ján Košiar  
**Hrob neznámeho vojaka** 6

Ivan Mrva  
**Budeme mať niekedy ústredný pamätník pre sedemdesiat tisíc mŕtvych Slovákov?** 7

Vojtech Zeman  
**Cirkev nie je politická strana** 8  
Marián Tkáč  
**Čo písali o nás v polovici 16. storočia Nemci?** 9



ročník 31 • november 2021

# Ostnatý drôt je stále ostnatý



V týchto dňoch a týždňoch, keď naša organizácia zažíva hektické časy, o akých sa nám v novembri, '89 ani nesnívalo, žeby mohli ešte raz nastať, nezaškodí trochu sa poobzerať aj inde. Napríklad zalistovať si v spriaznenom nemeckom časopise „der stacheldraht“ (ostatný drôt), ktorý vydáva UOKG, čo je skratka pre Úniu spolkov obetí komunistickej vlády násilia. A zistíme, že ani tam to bývalí väzni komunizmu a obeť represálií nemajú práve najľahšie. Overil som si to na ostatnom kongrese INTERASSO, keď som mal možnosť porozprávať sa s niektorými politikmi a funkcionármi UOKG. Síce ich ešte priamo neprenasledujú ako nás a nejdú im rušiť ich hlavnú tribúnu, časopis.

Napríklad v ostatnom čísle si predseda UOKG Dieter Dombrowski povzdychol, že na slávnostné podujatie pri príležitosti 30. výročia organizácie pozvali predsedu nemeckého parlamentu ako slávnostného rečníka. Tento nielenže pozvanie neprijal, ale odmietol toto pozvanie posunúť ďalším členom prezídia. Dombrowski sa posťažoval aj na všelijakých ľavičiarov historikov, novinárov či aktivistov, že tí neprinesli nič k demokracii okrem nepodstatného tárania. „Títo domnelí experti sa narodili do blahobytu a demokracie a okrem dovolenky pod palmami nič iné nezažili.“

## Preto si necenia slobodu a demokraciu

„Ľudia, ktorí boli obeťami komunizmu a diktatúry SED, urobili to ho pre slobodu svoju a slobodu iných veľmi veľa a museli pritom pretrpieť veľa smútku a bolesti. Preto si myslím, že práve preto ani jedna skupina obyvateľstva si nevie tak ceniť slobodu a demokraciu, ako tí, ktorí na vlastnej koži zazili štátne násilie. Preto tí, ktorí sú stále aktívni pri odkrývaní minulosti, nie sú nijaký klub nárekov, ale bašta slobody a demokracie.“ V ďalšom článku „Pamätná tabuľa pre obeť NDR odhalená v Zeitz“ sa dočítame nielen o tom, ako sa konečne podarilo túto tabuľu inštalovať, keď napr. jednou z obetí bol farár Oskar Brüsewitz, ktorý sa v roku 1976 upálil, ale aj koľko to stálo úsilia či koľko podrazov sa bývalí komunisti nehanbili urobiť, pretože snahy o pamätnú tabuľu prebiehali už od roku 1991!

Občas sa dočítame aj dobrú správu, napr. že nemecký parlament v júni 2021 (!) uzákonil povinnosť pre vzdelávanie budúcich sudcov, sudkýň, vyrovnáť sa s nacistickým neprávom rovnako ako s neprávom diktatúry SED. Napriek tomu sa stále nájdu „večne včerajší“, ktorí na komunistický teror nedajú dopustiť, keďže si myslia, že všetci ľudia už na to zabudli. Autor Anton Odenthal prišiel k výpneému záveru, že ak nemecká ústava hovorí o tom, že sa nesmie dopustiť žiadna diskriminácia, potom všelijakí extrémni ľavičiarci sa svojimi tvrdeniami, že NDR bol štát práva, dopúšťajú diskriminácie voči tým, ktorí pod týmto „právom“ boli popravení, zastrelení či neľudsky trpeli. Čo platí samozrejme aj u nás. Lenže, ako sa dozvedáme z iných príspevkov, najnovšie sa toho nedržia už ani najväčšie verej-

no-právne televízie ako ARD a nie je práve zriedkavosťou, že sa nehanbia ani prekrúcať a falšovať najnovšiu históriu.

## Akoby ich jedna mater mala

O postupnom vytrízení, aké sme tu zažili aj my, hovorí aj občianska aktivistka, spisovateľka a filmárka Freya Klier: „Dost skoro po páde múru sa nám začala kaziť nálada: videli sme, ako dobre zorganizované súdruhovia opäť chytili druhý dych. Najvyšší funkcionári boli zosadení aj s veľkou reklamou pre verejnosť a zvyšok sa začal formovať nanovo. (...) Začalo masívne ničenie dokumentov. A zatiaľ čo sa organizovali „Okrúhle stoly“, ľudové vlastníctvo zmizlo, akoby riadené rukou nejakého ducha, v zahraničí, a imobilie boli prevedené na spoľahlivých straníkov. Veľká časť majetku zmizla do narýchlo zriadených eseročiek súdruhov – finančných víťazov zjednotenia. (...) Učiteľské kolektívy sa začali plniť čudnými exotmi: bývalí úradníci Stasi, ktorých úradnícke miesta už neexistovali, boli odrazu učiteľia na štátnych školách, kde ich nikto nepoznal, ale spoľahliví súdruhovia už na nich čakali.“

Freya Klier som predstavil obsirnejšie hlavne kvôli tomu, že znovu tu máme oslavy „veľkého novembra“. Ale aj o iných veciach sa tam dá dočítať. Napríklad o tom, ako súdruhovia kvôli svojej katastrofálnej ekonomickej neschopnosti, ak chceli získať devízy (napr. aj na tovar do svojich špeciálnych obchodov), museli obchodovať s ľuďmi, predávať tajne zbrane či obchodovať so starožitnosťami a obrazmi, ktoré kradli z vlastných múzeí... Ale aj o odoberaní detí politicky nevhodným ľuďom, odlučovaní od rodiny a násilnej adopcii alebo o politických vraždách Stasi.

## Štát ako väzenie?

Treba spomenúť aj Politickú smernicu č. 1/76, ktorú vydalo Ministerstvo pre štátnu bezpečnosť, kde sa hovorí o „rozkladných“ psychologických opatreniach ako o strategických opatreniach proti „nepriateľsko-negativným elementom“. Tam patrili všetky možné špinavosti – od ohovárania pred susedmi, šírenia nepravd, vyvolávanie strachu, atď, atď, až po anonymné listy... Mimochodom – aj naši súdruhovia fungujú podobne, raz za čas aj my alebo naši členovia dostanú anonymné listy. Tie si zakladáme do obálky s nadpisom: Panoptikum mrzákov.

Bolo by toho ešte veľa, čo by sa oplatilo spomenúť, ale my sa musíme venovať hlavne našim problémom, a k tým sa na záver veľmi dobre hodia citáty z recenzií dvoch kníh: „Celý štát sa nedá zatknúť, ale dá sa celý štát premeniť na väzenie“. (Sergej Maximov - Tajga). A druhý je od Jörga Baberowského z knihy o politických represáliách v NDR: „Ale aj v diktatúre raz nastane moment ticha, keď každý vie, ako má rozprávať, ako písať a ako poslúchať.“

**Ján Litecký Šveda**

predseda PV ZPKO

**SVEDECTVO**, mesačník Politických väzňov Zväzu protikomunistického odboja ● **Vydavateľ:** PV ZPKO, založený v roku 1990 pod názvom Konfederácia politických väzňov Slovenska [KPVS] ● **Šéfredaktorka:** Eva Zelenayová ● **Redakčná rada:** Ján Košíar (predseda), Ján Litecký Šveda, Ivan Mrva, Peter Mulík, Ivan A. Petranský, Jozef Rydlo, Juraj Vrábek a Eva Zelenayová ● **Adresa redakcie:** 811 06 Bratislava, Obchodná 52 ● **Telefón:** 02-5263 8156 ● **e-mail:** ustredie@pv-zpko.sk ● **webová stránka:** www.pv-zpko.sk ● **IČO:** 00679879 ● **Cena jedného výtlačku:** 1 EURO ● **Predplatné 10 EUR/kalendárny rok** ● **Predplatné pre zahraničných abonentov: 50 USD** vrátane poštovného. ● **Číslo účtu v Prima banka Slovensko, a.s.:** SK74 3100 0000 0040 0012 8109 ● **EV:** 3851/09 ● **Tlač:** PRINTLAND, s.r.o. ● **Nevyžiadané rukopisy nevraciam** ● **ISSN:** 1338-404X ● **MATERIÁLY** uverejnené v rubrikách „Čitateľské fórum“ a „Spomienky“ vyjadrujú názory občanov a čitateľov.



## POLITICKÍ VÄZNI

### Zväz protikomunistického odboja III. odboj

si Vás dovoľujú pozvať  
na

#### PIETNU SPOMIENKU

pri príležitosti  
Dňa boja za slobodu a demokraciu

v stredu 17. novembra 2021 o 11.00 hod.  
pri Centrálnom pamätníku popraveným  
a umučeným politickým väzňom komunizmu  
na cintoríne vo Vrakuni (ružinovský cintorín) v Bratislave



## Potomkovia komunistov na scéne

### SLOVO SVEDECTVA

V období budovania mocenského monopolu komunistickou stranou bol život občanov poznačený násilným vynučením autority zo strany štátu. Bolo to obdobie päťdesiatych rokov minulého storočia a na realizáciu komunistického projektu po vzore Sovietskeho zväzu sa prepožičali najmä mladí ľudia. O Ľudovítovi Filanovi, otcovi Borisa Filana, napísal portál teraz.sk 27. januára 2015 samé superlatívy. V ten deň totiž uplynulo 90 rokov od jeho narodenia. Podľa portálu kariéru začínal ako úradník, v rokoch 1952-1959 bol redaktorom v denníku Pravda. Ibaže jeho životná kariéra sa začala trochu skôr, než uvádza portál. A to v Nitre, kde bol krajským náčelníkom Štátnej bezpečnosti. Osobne s ním prišiel do styku náš čestný predseda Arpád Tarnóczy. „Iba raz som ho videl, lebo ďalšie tri mesiace som väčšinou nevidel cez opuchnuté, krvavé oči. Ležal som zbitý v akejsi betónovej kúpeľni s hladkým cementovým poterom. Filan ma nohou otočil na chrbát a cez zuby precedil: To je ten mladý gróf?“

Tarnóczy mal aristokratický pôvod a podľa nových mocipánov bol triednym nepriateľom. Čo na tom, že mal len trinásť rokov?! Šup s ním za mreže.

MUDr. Ľubomír Sýkora, s ktorým je v aktuálnom čísle Svedectva rozhovor, nám porozprával príbeh kolektivizácie v okrese Zlaté Moravce. Jeho starý otec s tromi bratmi vlastnili veľký poľnohospodársky majetok, len pôdy mali okolo 120 hektárov. Komunisti vymysleli čosi ako privatizáciu naruby, čo znamenalo, že roľníkom zhabali majetok. Najprv všetku pôdu aj s hospodárskym zázemím a technikou i zvieratami, trochu neskôr ich vyhnali aj z vlastných príbytkov. „Zlegalizovali“ to výmerom, v ktorom ich ešte aj obvinili, že nakoľko nehospo-

dária na pôde a sa odsťahovali, všetok majetok vyvlastňujú. Bez náhrady, samozrejme.

V okrese Zlaté Moravce sa tiež našli dravci, ktorí bez škrupúl riadili proces likvidácie triednych nepriateľov. „Toto všetko, likvidáciu komunistami nepohodných osôb, ako aj likvidovanie celých rodín organizoval a riadil starý otec europoslancu Richarda Sulíka – sudca Jozef Holečka. (Pozn. E.Z.: V súčasnosti je ministrom hospodárstva.) Jeho matka bola dcérou sudcu Jozefa Holečku – Agáta Holečková – v 50. rokoch sudcu na okresnom súde v Zlatých Moravciach.“

Vrávi sa, že deti nemôžu za činy svojich rodičov. Ibaže ak ich zamlčujú, dokonca prekrucujú či ich, ako Boris Filan, považujú za svoj vzor, potom sa treba zamyslieť nad tým, ako sme očistili spoločnosť od karieristov a všetkého schopných ľudí. To súčasná vláda chce robiť očistu s takými, ako je Sulík? V ktorom drieme chuť zotročiť spoločnosť cez jednu ideológiu? Jeho starý otec slúžil komunistom, Sulík zasa liberálom. Aký je medzi nimi rozdiel? Žiaden. Lynčovať ľudí s iným názorom v minulosti prejavovali komunisti, dnes zasa liberáli. Dôkazom toho je aj skutočnosť, že minister vnútra Roman Mikulec zakázal financovať Svedectvo z dotácie štátu.

Dá sa vôbec urobiť očista spoločnosti? Od koho? Od zlodejov, zločincov, kriminálnikov, od ľudí bez akýchkoľvek morálnych zábran? Dá sa, ale v demokratickej spoločnosti iba tak, že ich nebudeme voliť. A že médiá budú strážiť verejný priestor pred takýmito ľuďmi. Nie tak, ako je to dnes, že z nich ešte aj vyrábajú celebrity.

Mimochodom, Boris Filan odmietol spoluprácu s Elánom, ak sa Jozef Ráž nebude dištancovať od Vladimíra Mečiara...

**Eva Zelenayová**  
šéfredaktorka



# Kardinál Korec zostane našim svetlom

Keď 24. októbra 2015 zomrel Ján Chryzostom kardinál Korec, historik Peter Mulík o ňom napísal: „Po prechode frontu nastal zlom, ktorý bol predzvesťou jeho osobnej, ale aj našej národnej kalvárie. Práve na krížovej ceste až na vrch Golgoty sa Ján Chryzostom Korec stal takou známou osobnosťou, že ho pozná takmer každý Slováč. Vie o ňom, že to bol katolícky kňaz, jezuita, nitriansky biskup, kardinál, teológ a historik. Menej známe o ňom je, že bol jedným z najvýznamnejších predstaviteľov podzemnej Cirkvi a slovenského katolíckeho disentu. Že ako rehoľník po rozpustení reholí bol internovaný (1950), so súhlasom rehoľných predstavených tajne vysvätený za biskupa (1951). Že pracoval ako robotník, bol odsúdený a väznený (1960-1968).

Bol členom našej organizácie, ktorá mu venovala pamätnú tabuľu na priečelí Katedrály sv. Emeráma v Nitre. Šieste výročie smrti kardinála Korca si pri jeho pamätnej tabuli a hrobke pripomenuli členovia nitrianskej organizácie PV ZPKO, jej predsedníčka Alžbeta Loudová, Jozef Turček, Agáta Fišerová, Anna Mesarošová, Mária Balážová, Gitka Luknišová a Margita Bartová. Pamiatku kňaza, ktorý bol stelesnením slovenského katolicizmu 20. storočia, oddaného Bohu a národu, si uctili aj účasťou na sv. omši.



**Členky nitrianskej organizácie PV ZPKO pri hrobe kardinála Korca.**

Foto Alžbeta Loudová

Nitrianska organizácia tiež pamätá na rodičov synovca kardinála Korca Máriu Korcovú a jej manžela Antona Korca. (al)

## Začali sa výročné schôdze

**V Banskej Bystrici sa 11. októbra 2021 uskutočnila výročná členská schôdza.**

Viedla ju predsedníčka RO PV ZPKO v Banskej Bystrici Helena Halková. Konala sa takmer po dvoch rokoch. „Dlhšiu prestávku spôsobila

pandémia koronavírusu a ani v týchto dňoch nie sú členovia našej organizácie úplne zbavení strachu z ochorenia. Zišlo sa trinásť odvážnych žien a iba jeden muž,“ konštatovala pani Halková. Na tvárach členiek bola viditeľná radosť z opätovného stretnutia, aj keď

pohostenie bolo oveľa skromnejšie, ako po iné roky.

Taktiež činnosť organizácie v ostatných dvoch rokoch bola poznamenaná pandemickou krízou. Napriek tomu sa uskutočnili niektoré podujatia, aj také, ktoré už možno nazvať tradičnými, hoci vo veľmi oklieštenej podobe. Napríklad Barbarská noc. Členská schôdza mala tiež charakter prípravy na budúcoročný snem organizácie. Na schôdzi schválili delegátov snemu.

Predsedníčka regionálnej organizácie Halková informovala členov o záveroch výkonnej rady, o zmene ceny členského i za Svedectvo predovšetkým v dôsledku rapidného zníženia štátnej dotácie. Vyzvala členov na aktívny prístup k rozšíreniu členskej základne i na získavanie sponzorov organizácie. K situácii v organizácii i v spoločnosti sa rozprúdila živá diskusia, v ktorej s emocionálne silným akcentom na odpúšťanie vystúpila pani Helexová. (hh)



**Prvú výročnú členskú schôdzu zorganizovali v Banskej Bystrici.**

Foto Anna Benčátová

# Totalita aj cenzúra žijú ďalej

November sa politickým väzňom a odporcom totality s jej nenávisťou ideológiou spája s „nežnou revolúciou“, teda s vytúženou zmenou režimu na demokratický a pluralitný model, kde by mali byť ľudia, médiá, tlačoviny aj názory slobodné a ničím a nikým necenzurované či nelikvidované. Aj tu sa, žiaľ, teória a očakávania výrazne líšia od spoločenskej praxe, čo dokonca na vlastnej koži pocítili politickí väzni našej organizácie najmä v súvislosti s vydávaním časopisu Svedectvo.

Posledný novembrový deň roku 1989 sa zrušil ústavný článok 4 o vedúcej úlohe KSČ. Ďalším logickým krokom bolo zrušenie cenzúry, ktorá bola nielen v médiách, ale hodnotila aj niektoré diela (spisovateľov, filmy, umenie). Tie, ktoré podľa hodnotiteľov mali „negatívny postoj k socializmu“, boli tým pádom zakázané.

Boj proti cenzúre v akejkoľvek podobe, teda boj o slobodu slova, názoru a šírenie pravdy či kritických postojov k moci je trvalý a nemenný. Preto cenzúru komunisti (na chvíľu) zrušili už v roku 1968. V zákone č.84/1968 bolo v „§ 17 jasne uvedené: (1) Cenzúra je neprípustná. (2) Cenzúrou sa rozumie akékoľvek zásahy štátnych orgánov proti slobode slova a obrazu a ich šírenie...“

Prečo o tom píšeme? Nuž, lebo nielenže po 32 rokoch, ale dokonca po polstoročí (53 rokoch) sme pocítili „zásah štátneho orgánu proti slobode slova“ rozhodnutím ministerstva vnútra pod vedením „súdruha“ Mikulca o zastavení financovania časopisov pre oba odboje! Dôvod z obsahu vzájomnej komunikácie v našom prípade je zrejmy: dôsledok „kontrolno-posudzovacej činnosti“ niektorých angažovaných režimových médií, ktoré sa cenzorsky pustili nielen do skúmania nami publikovaných názorov, vrátane na históriu, ale dokonca aj do kádovania nášho vedenia a redakčnej rady časopisu ako z éry normalizácie!

## Dokonca z roku 1953

**A tak môžeme skonštatovať, že v nerozbornej jednote postupu režimových médií (SME, N a najmä portálu Aktuality.sk) spolu s ministerstvom vnútra tu máme po takmer 70 rokoch (!) oživenie praktík a ducha „Hlavnej správy tlačového dozoru“, čiže cenzorského úradu, ktorý totalitná moc zriadila v roku 1953.**

Cenzúra s hlavnou činnosťou „posudzovania“, ktorá delí tie „správne“ informácie, názory a postoje od tých „nesprávnych“, čiže napr. „xenofóbnych“ úzko súvisí s nadstavbou posudzovania, kto z politických väzňov je a kto nie je veterán protikomunistického odboja a dokonca aj „účastník“ odboja. Smutný obraz doby je, že jedným z kritérií posudzovania je, či politický väzeň komunizmu najmä ako mladistvý nepôsobil počas existencie prvej Slovenskej republiky v nejakej mládežníckej organizácii ako dieťa! Ak áno, má smolu. Bojoval síce proti komunizmu, trpel, bol zatvorený aj rehabilitovaný vstúpil do éry slobody... ale deti a ideoví pokračovatelia marx-leninskej histórie mu nijaký štatút veterána nedajú.

A tak s odstupom času, poznajúc praktiky a mentálnu výbavu neznášanlivých totalitárov vidíme, že režim sa síce

zmenil, ale nezmenilo sa mentálne nastavenie mnohých ľudí v spoločnosti. Vracia sa nielen cenzúra, ale aj humánne angažovaní boľševici, hoci oni sa dnes identifikujú inak, no rovnako naružovo. Lenže vtáka poznaš po perí a človeka po reči a my dodáme aj po skutkoch, a tak vieme svoje. Preto sa musíme opäť ozývať, lebo strážime svedectvo nielen o minulej totalite, ale aj odkaz, aby sa nijaké podobné praktiky neopakovali pod akoukoľvek plachtou.

## Vybavovanie žiadostí o veterána

Nakoniec teda pár informácií k praktickému výsledku iného delenia a posudzovania politických väzňov na „obyčajných“ a na „výnimočných“, ktoré musí riešiť v zmysle zákona 365/2020 z dielne istej poslankyne za OĽaNO Ústav pamäti národa. Ten som oslovil z dôvodu sťažností na pomalé vybavovanie žiadostí.

Tu sú niektoré vysvetlenia od ÚPN. Od roku 2006 ústav dostal celkovo 1845 žiadostí o priznanie účastníka pritikomunistického odboja. Od decembra 2020 do septembra t.r. prišlo ďalších 692 žiadostí ako reakcie na novelu zákona, čo je viac ako tretina všetkých žiadostí za posledných 15 rokov. S tým zrejme poslanci nerátali, hoci sme ich na to dôrazne upozorňovali. Od začiatku roku do 23. septembra ÚPN stihol vybaviť len 189 žiadostí. Z toho v 167 prípadoch priznal postavenie účastníka aj veterána pritikomunistického odboja (PKO), v 19 rozhodol o nepriznaní a v troch rozhodol iba o postavení účastníka PKO.

To znamená, že ročná kapacita ÚPN podľa tohto tempa je asi 266 vybavených žiadostí. Aby vybavil všetky, bude mu to trvať asi dva a pol roka! Posledné žiadosti tak môžu byť odhadom vybavené až v lete 2023!

Podľa odpovede z ÚPN „na vybavenie každej žiadosti je aj za bežných podmienok potrebné vyhradiť niekoľko mesiacov“, pričom súčasný stav túto lehotu predlžuje. Preto sme sa zaujímali aj o prístup, ako ÚPN zohľadňuje najmä starších žiadateľov s vekom vyšším ako 80 rokov. Žiadostí týchto oprávnených osôb je momentálne viac ako 200, teda približne tretina, pričom sa snažia ich prednostne vybavovať.

Ústav nám odpovedal, že v prvých mesiacoch t.r. sa ich „práca sústredila aj na žiadosti internovaných rehoľníkov a rehoľníčky“, ktorých novela zákona zaradila po prvýkrát do odškodňovacej kategórie, majúcej nárok na príplatok k dôchodku, takže v parlamente zjavne niekto nezvládol manažovanie zákona a nezohľadnil problémy či v niektorých prípadoch dokonca nevyhnutnosť nároku, pretože ľudia, žiaľ, odchádzajú na druhý svet.

Jedinou možnosťou ako urýchliť žiadosti je uľahčiť prácu ÚPN a dodať čo najviac dokumentov, potrebných na vyhodnotenie k priznaniu veterána a tým aj k zvýšeniu príplatku k dôchodku a aj jednorazovej čiastke 1989 eur.

Ak sa vyskytnú nejaké problémy v komunikácii s ÚPN v tejto oblasti, kontaktujte, prosím, naše ústredie.

**Rafael Rafaj**  
podpredseda PV ZPKO



# Hrob neznámeho vojaka

V Bratislave, hlavnom meste Slovenskej republiky, ho zatiaľ nemáme.

Hroby neznámych vojakov, sú symbolicky významné pietne miesta v mnohých krajinách sveta. Neznámy vojak je vojak, ktorý zahynul vo vojne, a ktorého telo nebolo identifikované. Jeho hrob je symbolickým miestom, ktorý pripomína všetkých tých, ktorí zahynuli vo vojnových konfliktoch na všetkých stranách. Po smrti je to už jedno, kto za koho bojoval, či to bol útočník, či obranca vlasti alebo žoldnier. Predčasná smrť známych i neznámych vojakov je ich spoločným osudom. Na takýchto hroboch sa zvyčajne konajú oficiálne ceremónie na pamiatku všetkých, ktorí padli v boji.

Tradícia Hrobu neznámeho vojaka sa rozšírila po prvej svetovej vojne (1914 – 1918), konflikte, v ktorom bol počet neidentifikovaných tiel vojakov skutočne dovtedy nevídaný.

Prvý takýto hrob neznámeho vojaka vznikol vo Francúzsku pod Víťazným oblúkom v Paríži a v Anglicku vo Westminsterskom opátstve pri príležitosti druhého výročia skončenia vojny 11. novembra 1920. V Taliansku sa po dlhých diskusiách rozhodlo, že telo neznámeho vojaka bude pochované v pamätníku Oltára vlasti (Altare della Patria) na Piazza Venezia v centre Ríma. Stalo sa tak o rok neskôr, 4. novembra 1921.

## A čo Slovensko?

Hroby neznámych vojakov ako protokolárne pietne miesta v centrách miest sú v mnohých krajinách sveta: Začnime Európou, kde v histórii bolo možno najviac vojen: V Belgicku, Bulharsku, Bielorusku, Česku, Estónsku, Fínsku, Grécku, Francúzsku, Litve, Nemecku, Poľsku, Portugalsku, Rakúsku, Rumunsku, Rusku, Slovinsku, Srbsku, už v spomínanom Taliansku, v Ukrajine. Našli by sme ich aj v Severnej a Južnej Amerike (Kanada, USA, Argentína, Bolívia, Brazília, Čile, Peru), v Ázii (Bangladéš, Egypt, Filipíny, Japonsko, India, Indonézia, Irak, Izrael Kuvajť, Libanon, Malajzia a Sýria), v africkej Namíbií i u protinožcov v Austrálii či na Novom Zélande.

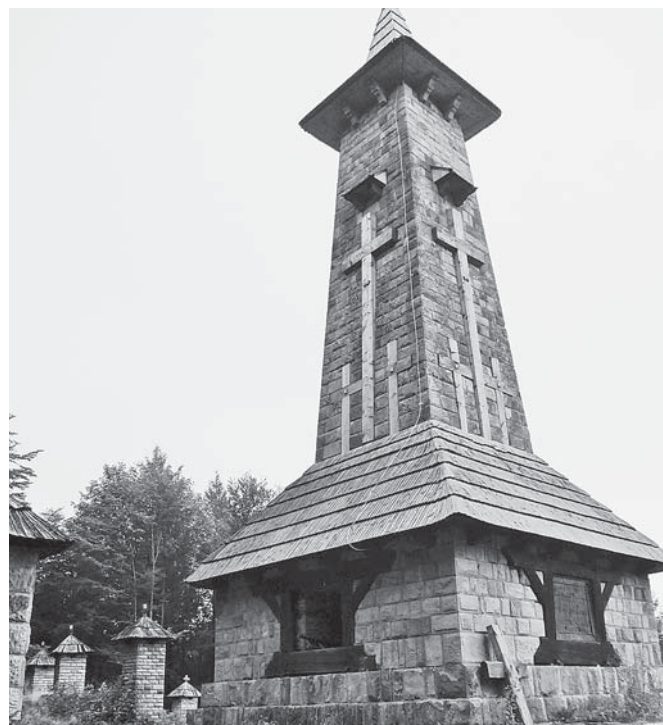
Slovensko hrob neznámeho vojaka v Bratislave, v hlavnom meste Slovenskej republiky, zatiaľ nemá. Odpoveď na rečnícku otázku prečo? by možno bola, „asi máme málo padlých slovenských vojakov...“ Pozrite sa v obciach, kde sú spoločné pamätníky identifikovaných vojakov s menami z prvej a druhej svetovej vojny. Z tej prvej je ich oveľa viac. Hroby neznámych vojakov ako pietne miesta máme minimálne v dvoch našich dedinách v Bánovciach nad Ondavou a v Trnavej Hore.

## Navrhujeme Námestie SNP

Otázku hrobu neznámeho vojaka v Bratislave otvoril na tlačovej konferencii v hoteli Fórum 28. novembra 1994 prezident Talianskej republiky Oscar Luigi Scalfaro počas svojej oficiálnej návštevy Slovenskej republiky. Bolo to v odpovedi na otázku novinára Pavla Prikryla (†2021), či pán prezident si v Bratislave utí aj obeť komunizmu, keď už bolo zverejnené, že si utí obeť nacizmu pri pamätníku na námestí SNP. A prezident Scalfaro vtedy povedal, že ak nemáme v Bratislave pomník neznámeho vojaka, ktorý reprezentuje všetkých padlých na všetkých stranách vojnových konfliktov, tak si príde utíť aj obeť komunizmu. Aj sa tak stalo, na druhý deň, 29. novembra 1994. (Nesúvisí síce s témou, ale pripomeňme si, že náš centrálny pamätník 17. novembra 2017 navštívil na vlastnú žiadosť aj nemecký prezident Frank-Walter Steinmayer.)

V apríli 2019 ideu pamätníka hrobu neznámeho vojaka oživil minister obrany Peter Gajdoš; vtedajšia vláda jeho návrh aj schválila. „Slovensko sa týmto krokom pripojí k moderným demokratickým štátom, pre ktoré sú takéto centrálné pietne miesta, najčestnejšie vojnové hroby, samozrejmosťou,“ pripomenul minister Gajdoš s tým, že Hrob neznámeho vojaka bude slúžiť predovšetkým na organizáciu štátnych pietnych aktov. „Všetci hrdinovia, ktorí padli v boji proti nepravosti, utláčaniu a totalite v akejkoľvek forme si zaslúžia, aby sa na ich skutky nikdy nezabudlo,“ zdôraznil. (web ministerstva obrany SR)

Nedávno prebehlo médiami, že sa o pomníku neznámeho vojaka v Bratislave, ako o protokolárnom mieste opäť uvažuje. Bolo by načase...



Spoločný cintorín rakúsko-uhorských a ruských vojakov od Dušana Jurkoviča sa nachádza v Nížkyh Beskydách neďaleko obce Konieczna v Poľsku.

Foto Ján Litecký Šveda

## Príbude symbol vďaky a zmierenia?

„Po novembri 1989 síce padol najväčší teror, no nie staré nezmieriteľné a totalitné mravy. Aký to kontrast, keď navštívime napríklad cintoríny architekta Dušana Jurkoviča z prvej svetovej vojny, ktoré ležia neďaleko našich hraníc s Poľskom. Okrem umeleckej krásy sú aj svedectvom starých dobrých európskych zvykov. Tam sú vedľa seba pochovaní vojaci obidvoch bojujúcich strán a na niektorých pamätníkoch sú aj poeticko-symbolické nápisy, ktoré by si mali prečítať naši bojovníci za pokrok, napríklad: „Hruď proti hrudi sme bojovali, ruka v ruke povstaneme“ alebo „Šli sme do sváru a našli zmier.“ A jeden nadpis by sa hodil aj na náš pamätník: „Získajte život zo smrti našej!“ „Všetky cintoríny, rovnako aj náš pamätník, by mali zmierovať,“ napísal náš predseda Ján Litecký Šveda v článku V pamäti lásky žijete y mŕtvi a v požehnaní mieru (Svedectvo č. 12/2017).

Súčasný návrh – zatiaľ len na akademickej a byrokratickej úrovni, kde by hrob neznámeho vojaka v Bratislave mal byť – hovoria, že na Rázusovom nábreží, iné zasa pred Úradom vlády SR či na Slavíne. Ten je žiaľ od ruky a bežný človek tam skoro vôbec nechodí. Totiž príchodom Sovietskej armády obdobie slobody u nás vôbec nenastalo...

Preto politickým väzňom z čias komunizmu sa za najvhodnejšie miesto pamätníka Hrobu neznámeho vojaka vidí Námestie SNP. Je v centre mesta, súčasný Kulichov a Kuzmov pomník sa iba doplní o žulový alebo mramorový sarkofág, dá sa tam plynový horák večného ohňa (z úsporných dôvodov bude horieť iba pri slávnostných príležitostiach) a postaví sa čestná stráž (tiež iba pri slávnostiach, štátnych návštevách a pod.) Podstatou pamätníka Hrobu neznámeho vojaka v Bratislave musí byť konečne odkaz, že je to symbol vďaky a zmierenia. Že predstavuje všetky zápasy slovenského národa za slobodu a sebaurčenie a s úctou si pripomína všetky obeť, ktoré sa pričínili o náš súčasný život bez rincania zbraní a v samostatnej Slovenskej republike. Pamätník musí byť nadčasový a pripomínať obeť všetkých, ktorí padli za našu slobodu, a nie o politickej garnitúre, minulej, súčasnej i akejkoľvek budúcej.

Ján Košiar

# Budeme mať niekedy ústredný pamätník pre sedemdesiat tisíc mŕtvych Slovákov?



Podľa byzantského historika Prokopia, Slovania radšej prijímajú nadvládu cudzinca ako by sa mali podriať niekomu zo svojho rodu. My Slováci sme zostali tejto nepeknej vlastnosti bohužiaľ verní až dodnes. Viac si ctíme cudzích ako vlastných. Vidno to aj na pamätníkoch, stačí sa prejsť po slovenských mestách a mestečkách. Ján Pavol II., ktorý v Trnave strávil jedno popoludnie, má tu trojmetrovú sochu. Ján Hollý v Trnave študoval osem rokov a tu začal písať národno-buditeľské verše, má na niekdajšom seminári pamätnú tabuľku a na nej bustičku na pиаď vysokú. Podobne i Jur Palkovič aj Alexander Rudnay arcibiskup a prímás hrdó sa hlásia k Slovákom, ktorí štúdiá i časť aktívneho života strávili v Trnave, nemajú tu nič. Ak by sa Chorváti nepostarali o pamätnú tabuľu, nevedeli by sme, v ktorom trnavskom meštianskom dome sa narodil prvý záhrebský arcibiskup a buditeľ chorvátskeho národa Juraj Haulik. Rovnakou ľahostajnosťou k našim veľikánom trpí aj Nitra. Na hrade tiež dominuje nadživotne veľký bronzový Ján Pavol II. no chýba aspoň skromná pocta národným buditeľom akými boli rektori seminára a prepošti Juraj Tvrdý, či František X. Habel. Zabúda sa aj na biskupov – bernolákovcov Klucha, Vuruma, Paludája.

## Od maďarizátora Komenského po lavičky Havla

Vo viacerých mestách nájdeme tabuľu s veľavravným odkazom, že na svojej ceste do Blatného Potoka v Zemplíne tadiaľ prechádzal Ján A. Komenský. Nuž, čože robil učiteľ národov na dvore kniežata Juraja II. ? Okrem toho, že vylepšoval vzdelávací program tamojšieho kalvínskeho kolégia, svojho chlebobdarcu povzbudzoval do vojny s Viedňou a radil mu, aby presadením maďarského jazyka a protestantizmu posilnil jednotu od Habsburgovcov oslobodenej krajiny. Hľa, my si uctieame prvého, zatiaľ len teoretického maďarizátora. Po roku 1918 Slovensko zaplavili Masarykove skulptúry, náš Ľudovít Štúr prišiel na rad až roku 1936 a to najmä zásluhou Jozefa Tisu, ktorý sa postaral o jeho sochu v Bánovciach. Na konci vojny sa na slovenských námestiach usalašil Stalin, odkiaľ museli zmiznúť Hlinka, Štefánik i Masaryk. Po trinástich rokoch najčastejšie v noci odstraňovali aj veľkého kormidelníka, aby sa na uvoľnený plác nasťahovali proletárskemu internacionalizmu vyhovujúci partizáni, niekde aj s rodinnými príslušníkmi, Gottwald, Lenin, či osloboditelia bez mena.

Našfastie sa samostatný štát roku 1993 obnovil a situácia sa predsa len zlepšila. Do niektorých miest sa vrátili predtým tabuizovaní Hlinka i Štefánik, v Bratislave, žiaľ, aj s kocúrom. Nie všetko sa však darilo, pamätne tabule martýrom povojnovej pomsty (Šmigovský, Ferencík) boli odstránené vďaka „expertízam“ marxistickej vedou odchovaných súdruhov z oboch našich ústavov (Vojenského a Historického SAV), ktorým však normalizátor zodpovedný za brutálne etnické čistky po vojne Ľudvík Svoboda neprekáža. A tak i dnes mnohým našim zaslúžilým dejateľom pomník, či aspoň pamätná tabuľka chýba. Zato pribú-

dajú nezmysly ako socha fiktívnej filmovej postavy stolára Tóna Britka z Obchodu na Korze, či la(h)vičky Václava Havla.

## Budú mať pomník slovenskí padlí vojaci?

Dodnes nemáme ani ústredný pamätník sedemdesiatim tisíciam Slovákov, ktorí padli na frontoch prvej svetovej vojny. A to je veru hanba. S myšlienkou postaviť pomník padlým v Bratislave prišiel Ferdinand Juriga. Ešte počas vojny, na začiatku roka 1918, nechal v Prahe vytlačiť pohľadnice s heslom „Bratosláva v Bratislave“. Výnos z ich predaja bol určený na stavbu pomníka všetkým vo vojne padlým slovenským vojakom. Jurigova iniciatíva vzbudila pozornosť úradov. Už v marci 1918 minister pôšt nariadil poštovým úradom pohľadnice zadržať, nedoručiť a odovzdať vyšetrovateľovi sudcovi. Vojna sa skončila a sedemdesiat tisíc Slovákov položilo v nej svoje životy. Česko-slovenský štát zostával k ich hrdinstvu a obetiam ľahostajný, preliata krv nebola hodná uznania ani poctám. To ostatne platilo aj o českých bojovníkoch, ktorí zostali verní prísaha a za cisára a vlasť položili životy. Absolútnu prednosť mali legionári, tí mali byť jedinými hrdinami vojny. Len ich obeť mali byť predmetom všeobecnej úcty. Nebyť zdravého lokálpatriotizmu našich občanov, ktorí sa po dedinách a mestách vyzbierali na dôstojné pamätníčky pre padlých rodákov, sotva by vznikli.

V polovici dvadsiatych rokov sa opäť plánovalo postaviť všetkým padlým vo svetovej vojne dôstojný pomník. Podľa návrhu architekta Franza Wimmera ho začal roku 1925 na Murmanskej výšine nad Bratislavou v tesnom susedstve Horského parku budovať bratislavský sochár Alojz Riegele. Ako základný materiál použil zvyšky žulového podstavca z odstráneného pomníka Márie Terézie. Jednotlivé bloky boli poskladané do tvaru obdĺžnikovej tomby (hrobky) a na štyroch rohoch doplnené polfigúrami ležiacich levov, ktorých telá Riegele sám vytesal. Pomník zostal nedokončený, keďže sochár pôvodne zamýšľal jeho vrch ozdobiť sochou vojaka cisársko-kráľovskej armády, čo však bolo politicky neprierodné. Okrem rokov 1914-1918 tu niet ani náznaku, že by mal slúžiť pamiatke padlým vo svetovej vojne. Je najvyšší čas uctiť si aj našich sedemdesiat tisíc mŕtvych.

Ivan Mrva



Podstavec pod pomník na Murmanskej výšine nad Bratislavou jestvuje už od roku 1925.

Foto autor

# Cirkev nie je politická strana

Don Vojtech Zeman SDB, autor úvahy o dnešnej dobe, je jedným z tých kňazov povojnového obdobia, ktorého režim vyhnal z vlasti. Narodil sa 28. marca 1930 v Novej Bani, po februári 1948 sa prihlásil k saleziánom, lebo veľmi túžil stať sa kňazom. Svoju strastiplnú cestu za svojím cieľom vyzrával vo Svedectve č. 11/2019. Emigroval a dostal sa na svoju vysnívanú univerzitu v Turíne. Nadšený misijným ideálom podal si žiadosť na misie a odišiel do Argentíny. Tam absolvoval pedagogickú prax. Teologické štúdiá dokončil v Cordobe, kde bol 23. novembra 1958 vysvätený za kňaza. Desať rokov kňazského života naplneného prácou s mládežou strávil v Paraguaji. Stal sa riaditeľom ústavu v Concepción, počas posledných dvoch rokov v Južnej Amerike bol ekonómom poľnohospodárskej školy v Coronel Oviedo. Nasledujúcim Zemanovým pôsobiskom bol Rím, kde pracoval ako asistent v obchodnej akadémii, no súčasne pokračoval v štúdiu na univerzite. Už v roku 1971 odišiel do Švédska, kde sa takmer desať rokov venoval svojím krajanom. Osemdesiate a deväťdesiate roky strávil v Mnichove a neskôr v Paríži. Napriek tomu, že už v roku 1993 sa chcel vrátiť na Slovensko, nešlo to hneď. Návrat do rodnej krajiny sa mu podaril až v roku 2000.

## Moja úvaha o dnešnej dobe

Som si vedomý, že žijeme v plnej apokalyptickej dobe, kedy aj vnútri našej Cirkvi niektorí z členov katolíckej hierarchie nevedia ako alebo nemajú odvahu usmerniť im zverené stádo. Veď už Pán Ježiš predpovedal ten zmätok v Cirkvi, a pochybnosti, a že tie posledné dni sa musia skrátiť, aby ani vyvolení nepodľahli pochybnostiam. Okrem toho sám Pán Ježiš sa pý-



Don Vojtech Zeman SDB

Foto Eva Zelenayová

tal: „Keď príde Syn človeka na zem nájde ešte vieru?“

Teraz začala úradovať „Synodálna cesta“, toto je výborný prostriedok na dosiahnutie rozkladu Katolíckej cirkvi. V Nemecku už badať objavenie cesty, ktorou sa voľakedy vybral Luther. Nemci tvrdia, že oni nie sú „filiálkou“ Vatikánu a preto si dovoľia ísť svojou vlastnou cestou. Teda nie tým smerom ako to má zaručovať cirkevná hierarchia, čo má garantovať cirkevná hierarchia. Týmto sa Cirkev stane ako keby bola nejakou politickou stranou, kde sa veci určujú podľa želania majority a nie podľa želania samého Pána Ježiša. Tiež toto je prvý krok k uskutočneniu „New Age“: aby bolo jedno jediné náboženstvo a tiež aj jeden jediný štát. A tu zasa táto nová choroba: covid-19 je výborným prostriedkom na „zjednotenie ľudstva“.

Ak niekedy predtým boli pochybnosti vo viere, tak dnes je to vo veľkej miere. Veď už pápež Lev III. mal toto horibilné videnie o budúcnosti Cirkvi preto nariadil, aby v celej našej Cirkvi po skončení sv. omše bola povinná modlitba k sv. Michalovi Archanjelovi, lebo svet sa bude nachádzať v područí diabla a toho znakom je „duch

sveta“. Ja považujem pápeža Benedikta XVI. za pápeža, ktorý mal prorockého ducha, lebo keď navštívil Nemecko, tak všade zdôrazňoval nepodliehať „duchu sveta“.

Počas II. vatikánskeho koncilu sa začalo často používať slovo: „aggiornamento“. Podľa slovníka Google význam tohto slova znamená: otváranie sa Katolíckej cirkvi súčasnej dobe. Ak ide o otváranie okna, tak to je iba pohľad na svet a vidieť čo sa tam deje, ale ak sa otvorí dvere, tak duch sveta vojde dovnútra a narobí nesčítateľné škody.

Ba vznikol aj návrh ako dostať indiánov z amazonskej časti Brazílie do lona Katolíckej cirkvi prostredníctvom klaňacky pred bohyňou úrodnosti Pachamamou a to vysokými hodnotármi vo Vatikáne. Týmto sa dopustili modloslužby - uznali množstvo bohov.

Toto je moja úvaha. Ak ju niekto neuznáva, tak nech ju nečíta. Ja som si vedomý, že nemám prorockého ducha a preto nie som neomylný. Ale ak sa mi podarilo s pomocou Božou otvoriť oči nejednému čitateľovi, tak budem veľmi rád. Zdravím v Kristu

**Vojtech Zeman**



# Čo písali o nás v polovici 16. storočia Nemci?



Dejiny píšu ľudia. A slovenské dejiny aj Neslováci. Ján Tibenský vo svojej vzácnej knihe z roku 1965 „Chvály a obrany slovenského národa“ uvádza, že „hlavná ťarcha civilizačnej práce na Slovensku bola vždy na pleciah slovenského ľudu... z jeho mozoľov a potu vyrástli dediny, mestá, hrady na neprístupných bralách, pompézne zámky a kaštiele, nádherné románske, gotické a barokové chrámy... ale aj prelieval krv nielen pri obrane svojej domoviny, ale celého Uhorska a často za hodnoty európskej civilizácie.“ Má pravdu.

K jeho konštatovaniu, že „Slovensko v rámci uhorského štátu nedosiahlo nikdy ani najnižší stupeň kultúrnej a politickej samosprávy“ však treba dodať, že to aj preto, lebo „celé Uhorsko“ bolo naše, že k slávnej Nitrave s jej bielym dvojkrížom na červenej vlajke pripojil Zadunajsko 14. marca (vôbec zaujímavý dátum našich dejín) 1074 Nitran Gejza I., a že odvtedy sa až do roku 1920 (Trianon) zmazali južné hranice Nitavy na Matre a následne **zväčša z Nitavy (Slovenska) pochádzajúci muži vládli Uhorsku mečom, krížom i perom až do jeho konca. Uhorsko bolo slovenské**, Maďari „nenašli“ vo vlastnom jazyku ani len miestečko pre toto slovo. Napokon, ako napísal Fraňo Sasínek, len dvaja uhorskí králi vedeli „po kumánsky“ (maďarský): Žigmund Luxemburský a Matej Korvín, ktorý rád úradoval v Bojniciach pod lipou – po slovensky.

## Keď sa z Nitry vládlo...

Nemáme sa, veru, prečo hanbiť za našu minulosť. Boli časy, keď panovníci od nás „udávali európsku módu“, keď sa z Nitry vládlo od Baltského mora po Jadranské i Čierne. Akurát že sme naše dejiny akosi dobrovoľne „odovzdali“ iným. A teraz treba, aby sme sa na veci pozerali konečne tak, ako sa udiali. **Slovenské presvedčenie, že Uhorsko je naše „vybili z našich hláv“ až tvrdé maďarizačné časy a v nich sa rodiace kruté protislovenské opatrenia od polovice 19. storočia.** A vzhľadom na nemožnosť vrátiť sa k tomuto pocitu po roku 1918 už „vdáka“ bratským vplyvom spoza rieky Moravy, sa nám tento pocit dodnes nevrátil. Nitra, ako pradávne centrum Slovákov (minimálne od čias Samových - 623, pričom na nitrianskom Zobore „úradoval“ biskup už v roku 251) stratila svoj „stolec“ – kniežací, kráľovský a potom „údelný“ v roku 1115, keď Koloman dal oslepiť svojho brata Álmoša a jeho malého syna Bela.

Ak začneme rokom 251, potom takmer tisícročná nitrianska sláva sa rozplynula a pretrvala až do moderných čias len vďaka igricom: „Nitra, milá Nitra, ty slovenská mati...”

**Pritom existujú diela nemeckých vzdelancov, ktoré prinášajú pre poznanie našich dejín cenné informácie, a my ich akoby „systémovo“ neberieme do úvahy.** Skoro súčasne vyšli diela Johannesa Aventinusa, ktorý sa narodil v roku 1477 a Georgiusa Agricolu, narodeného v roku 1494. Obidvom vyšli ich obsiahle knihy takmer naraz: Aventinusove „Annales Bojorum“ v roku 1554 (20 rokov po smrti) a Agricolove „De re metallica libri XII“ v roku 1556, rok po smrti. V oboch týchto dielach je veľa pasáží, týkajúcich sa Slovenska, ale vykladači slovenských dejín ich dodnes ignorujú. Prečo sú pre nich „kontroverzné“? Lebo ich písali „až“ v 15. – 16. storočí? Je ešte jeden taký národ, ktorý si nevšíma to, čo ho „zhodnocuje“? Agricolove informácie sa významne dotýkajú nemeckých „hostí“ v slovenských baniach. Uvádza, že banská činnosť v dnešnej Banskej Štiavnici (Bana), je dokázaná už v roku 745, v Kremnici v roku 770 a vo Zvolene v roku 795. **Začiatky baníctva u nás sú teda o 200 až 400 rokov staršie ako v nemeckých mestách Goslar a Freiberg!**

## Pribina dal meno Brnu

Z diela Aventinusa (1554) pochádza informácia, že „kráľ Pribina staval kostoly v Nitre, Bratislave, ale aj v Brne, ktorému dal aj svoje meno v podobe Brynna.“ A existuje aj druhý „propribinovský“ prameň o dva roky mladší (1556): jeho podobizeň je v diele „Prosopographiae heroum Atque Illustrium Virorum Totius Germaniae.“ My však tieto informácie spochybňujeme a dosiaľ uprednostňujeme iný nemecký zdroj, spis „O obrátení Bavorov a Korutáncov“, ktorý napísali v rokoch 870-873 na dvore salzburského arcibiskupa Adalvina pri obrane svojho konania proti Metodovi (uväznili ho na tri roky). V tomto spise sa píše, že bol „v priebehu toho času (kedy?) istý Pribina, vyhnaný Mojmirom, kniežaťom Moravanov nad Dunajom.“ Toto je však jedna-jediná informácia o „spore“ Mojmír-Pribina. Editor „Prameňov k dejinám Veľkej Moravy“ (Bratislava 1968), Peter Ratkoš, sa tým netají: „Je to vlastne jediná a preto i veľmi dôležitá správa (sic!) o vyhnaní Pribinu a jemu verných veľmožov z Nitrianska Mojmirom, kniežaťom starej Moravy asi r. 833. Tým sa vytvorili podmienky pre vznik väčšieho štátneho celku – Veľkej Moravy.“ Punktum. Pritom dejepisci zvyknú tvrdiť, že jeden prameň - žiadny prameň, len práve táto zásadná udalosť v našich dejinách má byť výnimkou? Aby platilo, že „Slováci žiadnych dejín nemeli a ani míti nebudou?“

Nabudúce sa vrátime k otázke, ako sa vlastne „zrodila Veľká Morava“ a skade sa vzal – Mojmír?

Marián Tkáč

# Vyvlasťovali bez potvrdenia, len tak, súdružsky

**Pokračovanie z 1. strany**

● **Zobierali ste a archivujete množstvo autentického materiálu z obdobia 50. rokov, ktoré svedčia o brutalite nastupujúceho režimu. Napísali ste aj príbeh vašej rodiny, ktorá sa stala jednou z nepohodlných pre nový režim. Čo vás k tomu viedlo?**

Motivovali ma príbehy, ktoré som čítal vo Svedectve. Podobali sa tomu, čo sme aj my prežili. Napokon po osobných skúsenostiach s komunistami som si povedal, že sa to musí nejak zachovať pre históriu.

● **Váš starý otec a jeho traja bratia patrili k najbohatším gazdom v obci Tesáre. Vlastnili okolo 120 hektárov pôdy. Aký bol pôvod tohto bohatstva?**

Otec starého otca sa oženil s dcérou zemana a časť tohto majetku prešla na rodinu Minárovcov. Keď sa prastarý otec po prvej svetovej vojne vrátil zo zajatia v ruskom Orenburgu, prestal hospodáriť a majetok rozdelil štyrom synom, teda aj môjmu starému otcovi. Sobášmi získali ďalšiu pôdu, takže starý otec celkovo vlastnil 40 ha. Zdedila ich jeho dcéra, moja mama Júlia.

● **Váš otec bol ročník 1910. Po maturite chcel ísť na vysokú školu, ale riaditeľ gymnázia českej národnosti mu odmietol prideliť štipendium. Bol na štipendium odkázaný?**

Bol, lebo jeho otec padol v prvej svetovej vojne a matka nedostala nijakú podporu od štátu. Mala len základné vzdelanie, aj to neúplné, tak odišla na poľnohospodárske práce na juh Maďarska. Keď sa vracala domov, maďarskí vojaci jej na hraniciach zobrali všetky zarobené peniaze so slovami, že nebude okrádať Maďarov. Po maturite sa teda otec chcel zamestnať, ale na všetkých úradníckych postoch boli Česi. A tak išiel o rok skôr na vojenskú základnú službu, kde dosiahol hodnosť podporučíka. Po návrate domov mu poradili ísť za pomocného učiteľa na cirkevnú školu. Aj sa tak stalo a pritom štu-



**Malý Lubomír s matkou a sestrou.**

Foto archív

doval na učiteľskom ústave v Leviciach. Miesto učiteľa dostal až v Pavlovciach nad Uhom, kde počas mobilizácie bol veliteľom v Malej vojne. Spomínal, ako vyhnali Maďarov. Po vzniku prvej Slovenskej republiky išiel učiť do Zlatých Moraviec a súčasne bol správcom Matice slovenskej v meste. Po skončení druhej svetovej vojny dvaja maďaróni v meste udávali partizánom a komunistom národne orientovaných ľudí. Keď pochyné živly ovládli mesto, národovci sa prestali prejavovať. Podľa mňa sú Slováci jediný národ v histórii, ktorý povstanie proti vlastnému štátu vyzdvihuje ako najväčší národný čin.

● **Ďalšie problémy rodinu postihli po druhej svetovej vojne. Koncom júna 1950 bolo v Tesároch po žatve a starému otcovi zabavili celý majetok. Ako k tomu došlo?**

Asi týždeň po mlatbe prišli za starým otcom dedinskí komunisti Mečko, Búry, Mikle, Srka, Hudec, Božanský z ONV a Bedeč z OV KS; žandári zo Zlatých Moraviec Ort, Zeman, Gajdoš, Oreský a starému otcovi zobrali celý majetok bez nejakej zápisnice a vyhlásili: „Toto všetko je naše, ak sa niečo opovážite zobrať, tak vás zavrieme.“ Na druhý deň prišli nákladné autá a pod vedením Vaňu zo Zlatých Moraviec zobrali všetko obilie. Štyri vagóny, neostal

mu ani kilogram. Večer zamkli maštale aj prázdnu sýpku a v ten deň nikto nenakrmil zvieratá ani nevyčistil maštale.

● **Vy si niečo z toho pamätáte?**

Akoby nie, veď som im nadával.

● **Ibaže o dva roky dostal starý otec s vašou matkou vysťahovací výmer. Ako to dopadlo? Kto riadil tento proces?**

Do dvoch týždňov sme sa mali vysťahovať z vlastného domu. Podobné výmery dostali aj Jozef Minár s rodinou, Gašparík, Šutka i ďalší. Všetci sa proti tomu ostro postavili a odmietli sa tomuto rozhodnutiu podrobiť. Keďže sa nikto nechystal dobrovoľne opustiť svoj dom, komunisti na každú rodinu začali robiť psychický nátlak spojený s vyhrážkami. Vtrhli nám na dvor a kričali, dokedy tu ešte budeme zavádzať a okamžite máme opustiť dom. Moja matka sa ich spýtala, kam má ísť s rodinou, na to Mikle vykrikoval, že ich to nezaujíma. A keď to odmietli, žandár Gajdoš sa začal mojej matke vyhrážať: ja som partizán, ja vás všetkých postrieľam, mne sa ako partizánovi nič nestane. Ja si môžem robiť čo chcem. Ja som už takých ako vy veľa pozabíjal, ja sa ničoho nebojím. Pri týchto vyhrážkach niekedy namieril na moju matku pištoľ, ktorá držala na rukách moju 1,5 ročnú sestru.

● **Aj jej ublížil?**

Nie, ale napríklad k Šutkovcom prišli ráno medzi štvrtou a piatou hodinou štyria žandári s nákladným autom veľkosti dnešnej avie a povedali, nakoľko neuposlúchli nariadenia, tak ich vyvezú. Šutka sa postavil na aktívny odpor, žandári ho napadli, zbili a pritom mu zlomili ruku. Nahádzali mu nejaké veci do auta a pod eskortou vyviezli do Českej Lípy. O niekoľko dní zavreli manželku Antona Minára, lebo si išla zobrať vajcia od svojich sliepok. Pritom ju jeden družstevník-komunista napadol, že okráda ľudovodemokratický štát. Ona mu na to, nech hrom udrie do takého zriadenia, ktoré okráda statočných

ľudí. Ešte v ten deň ju zavreli do väzenia v Nitre ako triednu nepriateľku. Väznili ju dva mesiace. Po takýchto akciách začal odpor opadávať, ľudia sa začala chytať beznádej a strach. Keď to moji rodičia videli, odišli do rozostavaného domu v Zlatých Moravciach. Začal ho stavať môj otec, ktorý sa chcel osamostatniť. Komunisti dom v Tesároch zavreli a odmietli nám zobrať si zásoby z komory, ktorú pred nami zamkli a postavili sa pred dvere. Matka si z domu zobrala len najnevyhnutnejšie veci. Navyše nám zakázali vstup do dediny. Toto všetko, likvidáciu komunistami nepohodlných osôb a celých rodín, organizoval a riadil starý otec dnešného ministra hospodárstva Richarda Sulíka, sudca Jozef Holečka. Sulíkova matka Agáta Holečková bola dcérou sudcu okresného sudu v Zlatých Moravciach Jozefa Holečku.

● **Vo vašom curriculum vitae uvádzate: Asi som mal v živote šťastie, že som na internáte býval v izbe s predsedom fakultného výboru ČSM, ktorý ma upozornil, „daj si pozor, v tvojom spise je lístok – vylúčiť zo štúdia, otec bol v Hlinkovej garde“. V čom bolo to šťastie?**

V tom, že som sa to dozvedel. To niekto napísal na mňa, aby ma zlikvidovali. Keby mi to tento človek nepovedal, ani o tom neviem. Otec nebol v Hlinkovej garde, v skutočnosti



Otec pána Sýkoru vo vojenskej uniforme.

Foto archív

počas prvej Slovenskej republiky bol kapitánom Slovenskej armády.

● **Narodili ste sa na sklonku vojny 25. februára 1945. Otec učil na gymnáziu, čo robila vaša mamka? Ako sa rodina zžívala s novým režimom?**

Mali sme vinicu, ktorú dávnejšie kúpil otec. Starý otec teda robil vo vinici, mama mu pomáhala a stará mama sa starala o domácnosť a predávala víno, čo sme dorobili. Mal som mladšiu sestru a prvé tri mesiace sme nedostali lístky na prídellový systém, takže rodičia zháňali potraviny u sedliakov.

● **Došlo po roku 1989 k vráteniu majetku rodiny? V časti reštitúcie tvrdíte, že to bolo druhýkrát ožobráčenie rodiny. Prečo?**

Za Dubčeka došlo k určitým úpravám. Vrátili nám dom plus celý hospodársky dvor aj s humnom. Keď sa to Mečko na mestskom úrade dozvedel, tak zariadil, že nám zostal len dom a dvor i hospodárske budovy boli znovu vyvlastnené bez náhrady. Keďže v dome sídlila pošta, tak sme jej ho napokon predali, aby sme sa ho zbavili.

● **A reštitúcie po roku 1989 ako dopadli?**

Chcel som sa súdiť, lebo družstvo nechcelo nič vydať. Ibaže som nemal žiadne doklady o zhabaní majetku. Pýtal som to od družstva, no oni vraj nič nemajú. Neviedli žiadnu evidenciu o tom, komu čo zobrali. Dokonca kataster nám nechcel vydať listy vlastníctva. Že ukážte, čo je vaše! Iba po známosti sa nám to podarilo. Družstvo bolo zadlžené, nakoniec ho predali nejakému Dánovi. A čo sa týka reštitúcií, nuž v rámci rehabilitácie našej rodiny sme dostali finančné odškodnenie. Časť v peniazoch a 50 tisíc v cenných papieroch. V 90. rokoch nikto nevedel, čo sú cenné papiere. Špekulanti pokúpili akcie a znehodnotili ich. Namiesto tisíc korún za akciu bola ich cena sto až sto päťdesiat. Vtedy som prvý raz v živote videl plakať 80 ročných chlapov.

● **Hovorili ste o príkoriach rodiny, ale aj vy ste narazili na systém. Prečo? Nevstúpili ste do strany?**



Svadobná fotografia rodičov pána Sýkoru.

Foto archív

Vždy som chcel byť chirurgom, ale bez stranického krytia to jednoducho nešlo, nemal som šancu odborne rásť. Vstúpil som do strany, ale do Strany slovenskej obrody (SSO), v ktorej bolo v tom čase viac funkčných miest než členov. Stal som sa teda členom krajského výboru. Na sneme 1. decembra 1989 odhlasovali delegáti zmenu názvu na Demokratická strana a zvolili ma do ÚV DS. Musím povedať, že aj tu som sa stretol s bezcharakternými ľuďmi, ktorí sa zaslúžili o rozbitie DS. Dnešný europoslanec Michal Šimečka, poradca prezidentky Zuzany Čaputovej, je synom Šimečku, ktorý sa s Jánom Langošom o to pričínal.

● **V novembri si pripomínate Deň boja za slobodu a demokraciu. Naplnil vaše očakávania?**

Ako som povedal, kam sa pozriete, vidíte pokračovateľov starých ideologických praktík. Mojim osobným cieľom bolo poukázať na to, čo sa robilo s ľuďmi, ktorí vlastnili nejaký majetok, o ktorý ich komunisti obrali. Chcel som, aby naša organizácia zistila, koľko rodín bolo postihnutých a aká bola hodnota ich zhabaného majetku. Nestalo sa tak.

● **A dá sa to vôbec, keď nejestvuje žiadna evidencia zhabaného majetku?**

???

Eva Zelenayová



# Od zastretého liberalizmu až k blasfemickej hlúposti

**Keby niekto chcel vymyslieť** najadekvátnejší symbol pseudokonzervatívnych kruhov na Slovensku, ťažko by hľadal niečo príhodnejšie ako časopis .týždeň. Táto ideová a personálna liaheň liberalizmu, ktorá sa pred 15 rokmi masovo trápna a nekritickým proamerickým neokonzervativizmom, splodeným v hlavách bývalých amerických trockistov z 50. rokov, sa postupne s nárastom liberálnej moci prestala pretvarovať a odkopla aj posledné zvyšky pseudokonzervatívnych kulís, na ktoré lákali rýchlokvasených slovenských intelektuálov.

**Ideoví odchovanci** tohto periodika medzičasom zaplnili rôzne redakcie, mimovládne organizácie a politické posty, aby pokračovali v dobre začatej práci, prezentujúcej hranatú guľu – čiže: liberalizmus ako konzervativizmus. Postupom rokov sa stali v týchto kruhoch všetky témy, ktoré reálni konzervatívci vždy vnímali ako tabu: inštitucionalizovaná homosexualita, feminizmus, umelé potraty, islam, multikulturalizmus, náboženský liberalizmus a pod., témami bežnej diskusie. A teda, keď témami diskusie, tak aj niečím, čo nie je z náboženského a konzervatívne-politického hľadiska pevne stanovené. „Salámová“ metóda známa z neomarxistických poučiek Antonia Gramsciho, zaodetá do nálepky „konzervativizmus“, postupne pripravila bežného slovenského kresťanského „truhlíka“ na to, aby namiesto striktného odmietnutia, začal o týchto tabuizovaných témach tolerantne diskutovať. (Túto metódu popísal aj Overton a je známa ako Overtonove okno, poz. redakcie.)

**Diskusia je zábavná vec**, ako vedeli už Sokrates a Platón, avšak len vtedy, keď ju vedú rovní s rovnými, je pri nej dostatok vína a účastníci „sympózia“ sa nadránom rozídu bez toho, aby diskusia nejako zmenila svet, v ktorom žijú. Akonáhle diskutuje v kúte učupený konzervatívec s ideologickou mocou, ktorá momentálne ťahá všetky nitky svetovej politiky, tak to nie je diskusia, je to hlúposť.

**Slovenskí pseudokonzervatívci** sa však v tejto hlúposti natoľko pohodlne ubytovali, že už im ani nepríde, ako sa stali paródiou na konzervativizmus a pre väčšinu obyvateľstva už len priehľadnou návnadou liberálnych elít na predvolebného kapra, onoho kedysi kresťanského, slovenského obyvateľstva. Prečo priehľadnou? Tento kapor totiž napriek svojmu vajataniu, po-

ľahky dokáže sedliackym rozumom rozpoznať liberála od konzervátivca a ani stohy popisaneého kriedovéhoho papiera ho nedokážu presvedčiť, že ten kto chce diskutovať o homosexuálnych partnerstvách a genderovej vyváženosti, je konzervátivec. Jediný, kto to ešte nepochopil, je slovenský hermafrodit – „liberálny-konzervátivec“, ktorý svoje neúspechy u bežných kresťanov s nárekom interpretuje ako populizmus, extrémizmus a rigidnosť.

**Niž nemôže byť lepším dôkazom** o liberálnosti kloaky, z ktorej sa vyvalili pseudokonzervatívni leštiči liberálnych topánok, ako aktuálne posledná obálka časopisu .týždeň. Ten v záchvate nadšenia nad príchodom pápeža Františka, ku ktorému pociťuje zrejmu afinitu, uverejnil na titulnej strane štylizovanú variáciu barokovej olejomalby. Pôvodná olejomalba zobrazuje Svätú rodinu, čiže Pannu Máriu a svätého Jozefa s malým Ježiškom. Táto olejomalba je na obálke .týždňa prerobená tak, že Panna Mária má hlavu prezidentky Čaputovej a svätý Jozef hlavu emeritného arcibiskupa Bezáka. Za nimi stojí usmiaty a evidentne spokojný pápež František. Nejakým nedopatrením redakcie bola postava malého Pána Ježiša ponechaná bez duchaplnéj úpravy, aj keď sa zaiste ponúkalo viacerých možností: od malého rómskeho jednotkára z Lunika IX, až po malého imigranta z viedenského predmestia.

**Ťažko povedať, čo je tu iritujucejšie.** Či miera blasfemickej drzosti, ktorá sa odvažuje prirovnať Matku Božiu k ultraliberálnej prezidentke, podporujúcej umelé potraty, homosexuálne zväzky a feminizmus a bývalého arcibiskupa s veľmi pochybným pozadím, ktoré odhalil prof. Dariusz Oko vo svojej knihe *Levandulová mafia*, k svätému Jozefovi, alebo miera ľudskej hlúposti, ktorá si nevedomuje, že takýmto činom nie je urazená len kresťanská viera Slovákov, ale predovšetkým Všemohúci Boh, ktorého svätí sú na obraze poníženi na neakceptovateľnú úroveň.

**Aby ani na sekundu čitatelia nezapochybovali**, prečo rastie opovázlivosť slovenských liberálov a aké očakávania majú, vzhľadom na návštevu pápeža Františka, tak blasfemicú obálku dopĺňajú vo vnútri rozkokošené komentáre, plné prorockého liberálneho nadšenia. Šéfredaktor Štefan Hríb, známa postava liberálneho provincializmu, sa v úvodníku teší

z krízy v Cirkvi, „keď to prestane fungovať“ a očakáva od nej zrušenie predstavy trestajúceho Boha, nočnej mory všetkých liberálov: „Asi najhorším dôsledkom mocenského kresťanstva je však obraz, ktorý to postupne vytvorilo o samotnom Bohu. Nebadane to prestával byť milosrdný Stvoriteľ, ktorý svoje hriešne stvorenie nadovšetko miluje, a začal to byť panovník, ktorý ho z pozície moci odmeňuje alebo trestá. Bolo ľahšie prispôbiť Boha sebe, než prispôbiť seba Bohu. Lenže z kresťanstva ako slobodného vzťahu sa tým stala Mocnosť vynucovaná povinnosť. Bud' - alebo, nebo alebo peklo. Bolo len otázku času, keď to prestane fungovať. Našťastie už prestalo, akokoľvek sa hierarchie bránia. Pápež František je darom z nebies.“

**O tom, že je vzťah medzi Bohom a človekom** niečím voľným a slobodným, o tom zrejme žiaden kresťan, okrem moderných a liberálnych nikdy nepočul. Načo by potom Boh dával ľuďom prikázania, ktoré mali pod trestom dodržiavať? Hríb dokonca píše o Bohu ako o „občas bezmocnom“, čo je skutočne teologický výkon, o akom sa nesnívalo v dejinách žiadnemu heretikovi, pretože všetci boli akosi zajedno v tom, že Boh je Všemohúci, a to aj myslitelia nekresťanského, pohanského a filozofického monoteizmu.

**Nie je to však prekvapivé z pohľadu liberála.** Ten sa utešuje tým, že Boží hnev neexistuje a že všetky urážky, ktorých sa liberál dopustí voči jeho Majestátu, budú prehliadnuté, či už preto, že Boh je vlastne taký veselý kamarát, alebo preto, že sa dokonca liberál spolieha na jeho „občasnú bezmocnosť“. Najhoršie prekvapenia však bývajú tie, ktoré prinášajú katastrofu. Na druhom brehu rieky Styx také môžu čakať. Avšak sú na druhej strane veci, ktoré sú katastrofálne, ale neprekvapia. Jednou z nich je aj obálka posledného čísla časopisu .týždeň. Tento časopis teraz len urobil bodku, tentoraz na opačnom, záverečnom konci svojej pseudokonzervatívnej kamufláže a potvrdil definitívne to, čo už o ňom väčšina kresťanov dávno vedela. **Branislav Michalka**

CHRISTIANITAS  
Na konzervatívnej strane internetu  
Viac na [www.christianitas.sk](http://www.christianitas.sk)

# HNUTIE SME RODINA POMÁHA SENIOROM

Hnutie Sme rodina je známe svojou pomocou tým, ktorí to potrebujú a častokrát si nevedia pomôcť sami. Do takejto skupiny môžeme určite zaradiť aj našich seniorov. Hoci im máme byť za čo vďační, nie každému z nich sa však dostane patričnej pozornosti. Láska, starostlivosť, výchova a domov to je len časť toho, čo nám - deťom a vnúčatám, starí rodičia počas života dali.

## TÝRANIE SENIOROV

Na Slovensku aj vďaka pandémie neustále pribúdajú prípady týrania a násilia páchaného na senioroch. Na každého z nás mala pandémia určitý dopad. Väčšina si prešla tým, že bola nútená ostať doma a bohužiaľ vďaka tomu sa zvýšilo percento domáceho násilia páchaného aj na senioroch. Namiesto pomoci, keďže patria k najviac ohrozeným skupinám ľudí na COVID-19 sa im doma začalo doslova pekať. Preto sa rozhodol poslanec NR SR za hnutie Sme rodina Martin Borguľa, aj v spolupráci s predsedom hnutia Sme rodina Borisom Kollárom a poslankyňou NR SR Petrou Krištúfkovou hľadať legislatívne riešenia pomoci, aby sa násiliu a zlému zaobchádzaniu so staršími zamedzilo. Tak ako každé násilie, aj toto sa deje za zatvorenými dverami domácností, alebo ZSS. Tejto problematike sa dlhodobo venuje jedna organizácia na Slovensku a to Fórum pomoci starším. Síce si svoju prácu robia výborne, poskytujú napríklad odborné poradenstvo, prevádzkujú bezplatnú senior linku, organizujú edukačné workshopy pre seniorov, avšak nemajú dosah na to, aby sa prípady týrania dostali pred súd či aby sa zmenila legislatíva tak, aby k prípadom násilia nedochádzalo.

## POMOCNÚ RUKU PODALO HNUTIE SME RODINA

*„Keď si uvedomíme, koľko času, energie aj peňazí je venovaných rôznym menšinovým a marginalizovaným skupinám a pritom sa nám priamo pod nosom dejú také strašné veci, ako je tyranizovanie, psychické ponižovanie, hrubé zanedbávanie starostlivosti našich rodičov a starých rodičov, ktorí mimochodom, patria k najpočetnejšej skupine obyva-*



**Predsa NR SR Boris Kollár so svojimi priaznivcami.**

Foto archív

*telstva, tak musím konštatovať, že máme poriadne pomýlené hodnoty. Musíme v prvom rade pomôcť našim seniorom, ktorí vybuildovali túto spoločnosť. Musíme napraviť nespravodlivosti, ktoré sú na nich páchané,“* povedal predseda hnutia Sme rodina Boris Kollár. To je jeden z problémov, ktoré aktívne rieši hnutie Sme rodina, aby pomohlo tejto ohrozenej skupine ľudí. Vďaka zmene legislatívy veria, že sa seniorom bude na Slovensku lepšie a bezpečnejšie žiť. Minulý rok sa hnutiu Sme rodina dokonca podarilo podpísať memorandum o porozumení a spolupráci s jednotou dôchodcov, kde sa predseda NR SR Boris Kollár zaviazal podporovať súčasné a budúce benefity dôchodcov.

## ZRUŠENIE DOPLATKOV ZA LIEKY

Jednou z hlavných priorit hnutia Sme rodina, ktorú pred voľbami sľúbilo svojim voličom je zrušenie doplatkov za lieky pre ohrozené skupiny obyvateľov. Táto téma sa opäť týka našich seniorov a pomoci im. Dôchodky na Slovensku bohužiaľ stále nedosahujú takú výšku, ako by sme si priali a s pribúdajúcim vekom sa seniorom častokrát pridružujú aj rôzne ochorenia a ostanú odkázaní na užívanie liekov. Novela zákona, s ktorou prišlo hnutie Sme rodina má výrazne uľahčiť život a to nie len seniorom, ale aj ťažko zdravotne postihnutým osobám a deťom do 6 rokov. Pre seniorov tento zákon nadobudne platnosť 1. januára 2022 a spočíva v zrušení doplatkov za lieky, zdravotnícke pomôcky alebo dietetické potraviny u poskytovateľa lekárskej starostlivosti.



**Boris Kollár a Ján Lipiansky po podpise memoranda.**

Foto archív

STALO SA

**1. novembra 1946** odišiel do Nemecka posledný transport Nemcov vyhnaných z ČSR, spolu 2 170 598 osôb - 75. výročie.

**2. novembra 1938** sa v zámku Belvedere vo Viedni zišli zahraniční ministri Nemeckej ríše a Talianskeho kráľovstva Joachim von Ribbentrop a Galeazzo Ciano a podpísali dohodu, ktorou „riešili“ maďarsko-slovenský spor o pohraničné územia. Senec, Galanta, Nové Zámky, Levice, Komárno, Lučenec, Rimavská Sobota, Rožňava a Košice s okolím sa dostali pod zvrchovanosť Maďarska. Ich slovenskí obyvatelia boli vystavení diskriminácii, odnárodňovaniu, ba v niektorých prípadoch aj brutálnemu prenasledovaniu.

**4. novembra 1936** otvorili Katolícku bohosloveckú fakultu (KBF), dnes RK CMBF UK – 85. výročie.

**4. novembra 2001** sa v Ríme uskutočnilo blahorečenie bp. Pavla Gojdiča OSBM a o. Metoda Trčka CSsR – 20. výročie.

**6. novembra 1887** odviezli zo Žiliny ďalších 192 katolíckych slovenských detí proti vôli ich rodičov na Dolnú zem, aby sa z nich stali Maďari a kalvíni. Aj v nasledujúcom roku ešte odviezli 86 detí, medzi nimi aj 12- až 15-ročné dievčatá.

**7. novembra 1992** zomrel Alexander Dubček, autor a stúpenec socializmu s ľudskou tvárou. Narodil sa 27. novembra 1921 v Uhrovci – 100. výročie.

**8. novembra 1921** v Dolnom Kubíne zomrel Pavol Országh Hviezdoslav – 100. výročie.

**8. novembra 1981** navštívil pápež Ján Pavol II. Slovenský ústav sv. Cyrila a Metoda v Ríme – 40. výročie.

**15. novembra 1948** zákonom č. 248/1948 boli zriadené tábory nútených prác (TNP) pre triednych nepriateľov a nepriateľov ľudovodemokratického štátneho zriadenia.

**16. novembra 1941** sa v Čiernej Hore (dnes Poľsko) narodil známy slovenský kňaz Šebastián Košút – 80. výročie.

**16. novembra 1999** minister spravodlivosti Ján Čarnogurský oznámil, že v rámci svojho ministerstva vytvorí oddelenie pre dokumentáciu zločinov komunizmu.

**16. novembra 1989** sa v Bratislave konala študentská demonštrácia.

**17. novembra 1989** komunistická polícia brutálne zasiahla proti demonštrujúcim študentom v Prahe.

**18. novembra 1991** zomrel v Bratislave Gustáv Husák – 30. výročie. V období od 29. mája 1975 do 10. decembra 1989 bol posledným komunistickým prezidentom bývalého Česko-Slovenska. Po novembrových udalostiach v roku 1989 vymenoval „Vládu národného porozumenia“ a v ten istý deň abdikoval z funkcie prezidenta. V novembrových dňoch 1989 bol jedným z politikov, ktorí odmietli situáciu riešiť násilím, trval na jej ústavnom riešení a prispel k pokojnému priebehu prevratu.

**19. novembra 1989** sa v Bratislave organizovalo hnutie Verejnosť proti násiliu.

**20. novembra 1953** uväzneným členom Katolíckej akcie oznámili, že

168 z nich udelil Zbor povereníkov amnestiu.

**20. novembra 1959** vo väzení v Brne zomrel posledný ministerský predseda vlády SR Dr. Štefan Tiso (1897 – 1959). Jeho smrť oznámili manželke až mesiac po tom, čo „byl spopolněn a popel rozptýlen“.

**25. novembra 1989** sa v Bratislave na nám. SNP zišlo okolo 70 tisíc občanov, ktorí žiadali zrušenie vedúcej úlohy KSČ a jej mocenského monopolu.

**25. novembra 1992** Federálne zhromaždenie ČSFR schválilo ústavný zákon o zániku Českej a Slovenskej federatívnej republiky uplynutím dňa 31. decembra 1992. Zákon vyhlásil za nástupnícke štáty ČSFR Českú republiku a Slovenskú republiku. Obidvom nástupníckym štátom tento ústavný zákon zakazoval používať štátne symboly Českej a Slovenskej federatívnej republiky.

**30. novembra 1989** parlament v Prahe pod tlakom verejnosti zrušil článok 4 Ústavy ČSSR o vedúcej úlohe KSČ v štáte a v spoločnosti. Zrušil aj článok 16, ktorý uzákoňoval marxizmus-leninizmus ako základný princíp výchovy a vzdelávania.

**V novembri 1948** odišli Zo Slovenska do Viedne niekoľkí členovia Slovenskej tajnej ochrany, ktorí sa dohodli založiť hnutie nenásilnej spoločenskej sebaobranu proti boľševizmu a za obnovu slovenskej samostatnosti. Tak vznikla myšlienka Bielych légii. Ich zakladateľmi boli Albert Púčik, Jozef Vicen, Anton Tunega a Dr. Jozef Mikula.

Pozývame Vás, Vašich príbuzných, priateľov a všetkých záujemcov o povojnové dejiny Slovenska a osudy ich rodín v nich na prezentáciu knihy, ktorú vydal Ústav pamäti národa v roku 2020

**Marianna Oravcová  
Akcia B**

**25. novembra 2021 o 17. 00 hod.**  
**Pálffyho palác, Zámocká 47,**  
**Bratislava – Staré mesto**  
Uvádza prof. PhDr. TIBOR PICHLER

Po prezentácii pozývame na neformálne stretnutie pri čaši vína.

Podujatie sa uskutoční v režime OTP pre obmedzený počet účastníkov.

Prosíme, aby ste Vašu účasť potvrdili telefonicky Na 0918 391 147 alebo mailom oravcova@yahoo.com

Kniha je venovaná jednej z mimosúdnych perzekúcií v povojnovom období na Slovensku, ktorá spočívala v násilnom vysťahovaní stoviek rodín z Bratislavy a z ďalších miest a súčasne v ich zaradení na nútenú prácu a to v rámci tzv. Akcie B v rokoch 1952-1953. Tejto akcii však už od jesene 1948 predchádzali prípravné akcie v podobe Očisty Bratislavy a akcie T 43, zamerané „na vyčistenie miest od reakcie“. Postihla okolo 1500 rodín. Štátna moc na báze rozhodnutí ÚV KSS postupovala protiprávne, nerešpektovala základné ľudské práva, zbavila vlastných občanov ich občianskych práv garantovaných ústavou, používala násilie, a to plošne, hrubo a nekontrolovane. Iniciatíva Slovenského helsinského výboru o rehabilitáciu a odškodnenie perzekvovaných po roku 1948 sa síce pretavila do zákona č. 312/1992 Zb., ale v dôsledku jeho novelizácií sa obeť spravodlivosti dočkali len v obmedzenej miere, a aj na to museli vynakladať úsilie, ktoré bolo nad ich sily a vekové možnosti.



## PRIPOMÍNAME SI

V novembri si pripomíname významné životné jubileá týchto našich členov. Spomíname aj na tých, ktorí sa tejto slávnosti nedožili.

### 60 rokov

Ing. Marián Siksa, Košice 19.11.1961  
Ivan Jesenský, Košice 12.11.1961

### 65 rokov

Magdaléna Brodňanská, Košice 20.11.1956  
Ing. Rudolf Čičák, Košice 19.11.1956  
Jozef Bonk, Dlhé Stráže 7.11.1956  
Viera Jánošíková, Bratislava 16.11.1956

### 70 rokov

Anna Fiľová, Heľpa 1.11.1951  
Anna Brodňanská, Košice 24.11.1951

### 75 rokov

Elena Krčmáriková, Lučenec 21.11.1946

### 80 rokov

Krescencia Gálková, Lužianky 3.11.1941  
Eva Jariabková, Trnava 15.11.1941  
Monika Kočišová, Levoča 9.11.1941

### 81 rokov

Irena Čeremugová, Levoča 26.11.1940

### 82 rokov

František Sarvaš, Piešťany 6.11.1939  
Mária Meleková, Námestovo 28.11.1939

### 83 rokov

Anna Danková, Dlhá nad Oravou 15.11.1938  
Margita Kováčová, Tvrdošín 1.11.1938

### 84 rokov

Ferdinand Šebesta, Bratislava 3.11.1937

### 85 rokov

Margita Ježová, Spišské Vlachy 5.11.1936

### 87 rokov

Veronika Gregorová, Čadca 19.11.1934  
Elvíra Mazúrová, Žilina 5.11.1934

### 90 rokov

Karol Pribiš, Borský Sv. Jur 14.11.1931  
Anna Dudoková, Trebišov 18.11.1931

### 94 rokov

Františka Hlubíková, Bratislava 6.11.1927

### 95 rokov

Jozef Stančík, Brezno 8.11.1926

*Jubilantom srdečne blahoželáme*

## PRISPELI NA SVEDECTVO

JUDr. Peter Brňák, Bratislava 50 EUR  
MUDr. Dagmar Pechová, Bratislava 10 EUR  
Anežka Šumichrastová, Trenčín 20 EUR  
Pavol Mihalič 30 EUR  
Mária Dvorčáková, Levoča 20 EUR  
Juraj Vrábel, Sabinov 26 EUR  
Kvetoslav Gregor, Čadca 13 EUR  
Jozef Kollár, Šaľa 200 EUR  
Zuzana Frantzová 10 EUR  
Riccardo Pudis, Rím, Taliansko 30 EUR  
Michal Malatinský 10 EUR  
MUDr. Ľubomír Sýkora, Zlaté Moravce 200 EUR  
Vendelín Šuran, Bratislava 8 EUR  
Viliam Horák, Bánovce nad Bebravou 15 EUR  
Ing. Emil Poláčik, Bratislava 5 EUR  
Roman Jesenský, Košice 50 EUR  
Terézia Holecová, Šenkvice 20 EUR

*Darcom vyslovujeme úprimné poďakovanie.*

## Výzva

Vážení členovia PV ZPKO, sympatizanti, priatelia. Minister vnútra SR Roman Mikulec sa rozhodol, že rezort už nebude viac financovať náš časopis Svedectvo a radikálne znížil našej organizácii výšku štátnej dotácie. Nedostatok peňazí nás núti obrátiť sa na Vás s výzvou o pomoc. Vydávanie Svedectva nie je ďalej možné zabezpečiť z prostriedkov štátnej dotácie, preto sa obraciame na Vás s prosbou, vyhľadať vo Vašom okolí potenciálnych sponzorov nášho časopisu. Ak nebude vychádzať, akoby sme stratili nástroj prezentácie vlastného jestvovania. Azda neprajníci by sa tomu aj potešili. Veríme však, že sa nájdú podporovatelia ideálov, za ktoré sme trpeli, a ktoré hodlame aj naďalej chrániť a obhajovať. Záujemcovia o pomoc pre naše Svedectvo môžu poslať svoj príspevok na číslo účtu: SK74 3100 0000 0040 0012 8109, alebo sa kontaktujte na tel. čísle: 02-52 63 81 56.

*Darcom úprimne ďakujeme*  
**Vedenie PV ZPKO**  
**a časopisu Svedectvo**

## Svedectvo bude drahšie

S poľutovaním oznamujeme, že vzhľadom na nové skutočnosti sa rozhodla Výkonná rada PV ZPKO a vedenie organizácie zvýšiť cenu časopisu Svedectvo od januára 2022. Cena jedného výtlačku sa zvyšuje z 1 eura na 1,90 eura a ročné predplatné z 10 eur na 20 eur.

Ďakujeme za pochopenie.

## ■ PRIPOMÍNAME

Úradné hodiny v kancelárii Predsedníctva PV ZPKO v Bratislave na Obchodnej ulici č. 52 sú **v pondelok a v stredu od 9.00 hod. do 12.00 hod.**

Upozorňujeme našich členov, že mimo úradných hodín sa telefonicky nedovolia do kancelárie Predsedníctva PV ZPKO.

## ■ UPOZORNENIE

Vzhľadom na zmenu podmienok pri financovaní časopisu Svedectvo, musela organizácia pristúpiť na platenú inzerciu. Inzercia nemusí byť vždy v súlade s hodnotovým zameraním PV ZPKO. Čitateľom za porozumenie ďakujeme.

**Redakcia**

Pôdohospodársky odbor rady ONV v Zlatých Moravciach.-  
-----

**Za.:** Pôd.-1590/1956.-

v Zlatých Moravciach, dňa 20.sept.1956.

**Vec:**.....  
Július Minár a manž.Barbera rod.Baničková, Zlaté Moravce.-

rozhodnutie o výkupe podľa § 10,odst.2 zák.čís.46/1948 Zb.

V ý m e r .

Pôdohospodársky odbor rady ONV v Zlatých Moravciach po výkonnom pre pokračovaní podľa § 10 odst.1 zák.číslo 46/1948 Zb. o novej pozemkovej reforme na svojom zasadnutí zo dňa. 14.sept.1956..... rozhodol takto:

Čsl.štát vykupuje podľa § 1 odst. zákona číslo 46/1948 Zb. celý poľnohospodársky majetok nachádzajúci sa v kat.území obce ~~Tesároch n/Žit.~~ Mlyňany a Dolné Slažany

vo vložke číslo 708, 791, 797, 855, 10, 9, 11, 256, 261.....  
604/1; 504/2; 371, 657, 1309/5, 1485/3, 489/1, 753/1, 1020, 1021, 1022, 2025; 2142/5; 2142/6; 2144/9, 2144/10, 2144/12, 754/1, 503, 1357/2, 1540/2, 1906/1, 2332/1; 335; 631/4; 631/5; 633/1, 633/2, 1337, 771, 788, 1589/2, 581, 1400/1, 1400/2, 2224/3; 350/1; 729, 266, 424, 425, 729, 779, 894, 1318/2, 342, 465, 982, 193; 1249/2; 1316/2; 362/2; 364/5, 370/5, 371/5, 362, 374.....

O náhrade za vykúpenú pôdu ako aj nehnuteľnosti bude rozhodnuté samostatne.

Vlastníkovi sa ponecháva:.....

D ô v o d y :

Podľa § 1 zák.číslo 46/1948 Zb.vykupuje sa poľnohospodárska pôda nachádzajúca sa v kat.území obce ~~Tesároch n/Žit.~~ Mlyňany a Dolné Slažany. -  
30  
pôde v výmere ha. 87 ..... a ..... m2. Z toho dôvodu žna...  
Tesároch n/Žit.Vý však ste sa z obci Tesároch n/Žit. odsťahovali do Zl.Mor.  
...Prstt.....

Proti tomuto výmeru sa môže podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia a to na KNV v Nitre cestou tunajšieho odboru.

O tom saupovedomujú:

- 1./ Vlastník..... Július Minár a manž.Barbera r.Baničková, Zlaté Moravce..
- 2./ Miestny národný výbor v Tesároch nad/Žit.
- 3./ Ľudový súd-pozemnoknižné oddelenie v Zlatých Moravciach.
- 4./ Okresné meračské stredisko v Zlatých Moravciach.
- 5./ Finančný odbor rady ONV v Zlatých Moravciach.
- 6./ Pôdohospodárska správa rady KNV v Nitre.-

Vedúci .....